

မြန်မာ့စီးပွားရေးလေ့လာမှု အစီရင်ခံစာ အနှစ်ချုပ်

အကျဉ်းချုပ်

ပြည်တွင်းနှင့် ပြည်ပ၌ ဖြစ်ပေါ်နေသည့် မရေရာမှုများက မြန်မာ့စီးပွားရေးအပေါ် သိသာစွာ ဖိစီးနေသည်။ ရခိုင်ပြည်နယ်၌ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော ပဋိပက္ခဖြစ်စဉ်က ဒုက္ခသည်ပေါင်း ခုနစ်သိန်းကျော်ကို ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံသို့ ထွက်ပြေးသွားစေပြီးနောက် တစ်နှစ်လွန်မြောက်သည့်တိုင်အောင် လူ့အခွင့်အရေး၊ ပြန်လည်နေရာချထားရေးနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ရေး လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့်ဆက်စပ်နေသည့် အခြေခံကိစ္စရပ်များ ဖြေရှင်းရာတွင် တိုးတက်မှုအကန့်အသတ်သာရှိနေသေးသည်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ စီးပွားရေးနှင့် ကုန်သွယ်ရေး ကိစ္စရပ်များလည်း မရေရာမှု ပိုမိုမြင့်တက်လာသည်။ ၂၀၁၇/၂၀၁၈ ခုနှစ် ကတွေ့မြင်ခဲ့ရသည့် စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်နှုန်း ၆.၈ ရာခိုင်နှုန်းမှသည် ၂၀၁၈/၂၀၁၉ ခုနှစ် ၌ ၆.၂ ရာခိုင်နှုန်းသို့ နှေးကွေးသွားမည်ဟု မျှော်မှန်းရသော်လည်း ယင်းနှုန်းသည် ဒေသတွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာ စံနှုန်းနှင့် နှိုင်းယှဉ်လျှင် အားကောင်းသည့်တိုးတက်နှုန်းတစ်ခုဖြစ်နေသေးသည်။ ၂၀၁၈ ခုနှစ် မေလကထုတ်ပြန်ခဲ့သည့် မြန်မာ့စီးပွားရေး လေ့လာမှုအစီရင်ခံစာနောက်ပိုင်း မက်ခရိုစီးပွားရေး ထိရှလွယ်မှု မြင့်တက်လာခဲ့သည်။ ငွေဖောင်းပွန်းနှုန်း ဆက်တိုက် မြင့်မားလာပြီး ၂၀၁၈ ခုနှစ် ဩဂုတ်လတွင် ငွေဖောင်းပွန်းနှုန်းမှာ အမြင့်မားဆုံးဖြစ်ခဲ့သည်။ မြန်မာကျပ် ငွေ နှင့် အမေရိကန် ဒေါ်လာ ငွေလဲနှုန်းသည် ၆ လအတွင်း ၁၈% အထိကျဆင်းလာခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲပြီး ဟန်ချက်ညီသော ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုစီမံကိန်း ရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်ခဲ့ခြင်း၊ လက်လီနှင့် လက်ကား ကုန်သွယ်မှု ဖြေလျှော့ပေးခဲ့ခြင်း ၊ မြန်မာနိုင်ငံ ကုမ္ပဏီများ ဥပဒေ ပေါ်ပေါက်လာခြင်း၊ ခါးပတ်တစ်ကွင်း လမ်းတစ်စင်း စီမံကိန်း (Belt and Road Initiative) နှင့်ဆက်စပ်သည့် အခြေခံအဆောက်အအုံဆိုင်ရာ စီမံကိန်းများအတွက် အကြီးစား ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုများ ဝင်ရောက်လာခြင်း စသည့် မူဝါဒအပြောင်းအလဲများကြောင့် ၂၀၂၀/၂၀၂၁ခုနှစ် တွင် ဖွံ့ဖြိုးမှုနှုန်းသည် ၆.၆ ရာခိုင်နှုန်းအထိ ပြန်လည်ကောင်းမွန်လာလိမ့်မည်ဟု မျှော်မှန်းသည်။ သို့ရာတွင် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ကုန်သွယ်မှု နှေးကွေးလာနိုင်ခြေ၊ ပြည်တွင်း မက်ခရိုစီးပွားရေး ဟန်ချက်မညီမှု နှင့် ဥရောပသမဂ္ဂနှင့်ဆက်စပ် ကုန်သွယ်မှုများ ဆုံးရှုံးမှုကြောင့် စီးပွားရေးအပေါ် ထိခိုက်နိုင်ခြင်းများ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သည်။

လတ်တလော ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာမှုအခြေအနေများ

ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ စီးပွားရေးအခင်းအကျင်း အခြေအနေကောင်းမှု အလားအလာ လျော့နည်းလာသည်။ စီးပွားရေးတုန့်ဆိုင်းမှု ရှိနေခြင်း၊ အဓိကကျသည့် ဗဟိုဘဏ်များက အလိုက်သင့် မူဝါဒအပြောင်းအလဲများကို ဖယ်ရှားပစ်ခြင်း နှင့် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ကုန်သွယ်ရေးနှင့် ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုနှုန်း နှေးကွေးလာခြင်းများက ကုန်သွယ်ရေးမူဝါဒ မရေရာမှုကို တွန်းအားပေးနေခြင်းတို့ကြောင့် real GDP တိုးတက်မှုနှုန်းသည် ၂၀၁၈ ခုနှစ်တွင် ၃ ရာခိုင်နှုန်းရှိနေရာမှ ၂၀၁၉ ခုနှစ်တွင် ၂.၉ ရာခိုင်နှုန်းသို့ လျော့ကျသွားမည်ဟု ခန့်မှန်းသည်။ ကမ္ဘာ့ရေနံစီမံရေး ဖြင့်တက်လာနေခဲ့ပြီး ဈေးနှုန်းမတည်ငြိမ်မှုများ ရှိခဲ့သည်။ အောက်တိုဘာလနှောင်းပိုင်း ဈေးပြန်မကျခင်တွင် ကမ္ဘာ့ရေနံစီမံရေးနှုန်းသည် ၄ နှစ်အတွင်း အမြင့်ဆုံးဈေးသို့ ရောက်ရှိခဲ့သည်။ အရှေ့အာရှနှင့် ပစိဖိတ်ဒေသ စီးပွားရေးတိုးတက်မှုမှာ ၂၀၁၈ ခုနှစ် ဒုတိယ သုံးလပတ်ကာလတွင် ၆.၄ ရာခိုင်နှုန်းရှိခဲ့သဖြင့် ပထမသုံးလပတ်

တိုးတက်မှုနှုန်းထက် အနည်းငယ် လျော့ကျခဲ့သော်လည်း မျှော်မှန်းထားသည့် ပမာဏအတွင်း၌သာ ဖြစ်သည့်အတွက် ဆက်လက်တည်ငြိမ်နေသည်။

စီးပွားရေးတိုးတက်မှုနှုန်းသည် ၂၀၁၇/၂၀၁၈ ခုနှစ် ၌ ၆.၈ ရာခိုင်နှုန်း မှ ၂၀၁၈/၂၀၁၉ တွင် ၆.၂ ရာခိုင်နှုန်းသို့ လျော့ကျသွားဖွယ်ရှိကြောင်း ခန့်မှန်းသည်။ ဝယ်ယူသုံးစွဲနိုင်မှုအား လျော့ကျလာခြင်း ၊ နိုင်ငံတကာ ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုများအပါအဝင် ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုများ နှေးကွေးလာခြင်း ၊ လောင်စာဆီဈေးနှုန်း မြင့်တက်လာမှုကြောင့် ကုန်ထုတ်လုပ်မှု ကုန်ကျစရိတ် ကြီးမြင့်လာခြင်း ၊ ကျပ်ငွေတန်ဖိုး ကျဆင်းလာခြင်း စသည်တို့ကြောင့် စက်မှု ကဏ္ဍ တိုးတက်နှုန်းမှာ ၂၀၁၇/၂၀၁၈ ခုနှစ်က ၉.၄ ရာခိုင်နှုန်း ရှိခဲ့ရာက ၂၀၁၈/၂၀၁၉ တွင် ၈.၂ ရာခိုင်နှုန်းသို့ လျော့ကျလာမည်ဟု ခန့်မှန်းရသည်။ ဝန်ဆောင်မှုကဏ္ဍ တိုးတက်နှုန်းသည် ၂၀၁၇/၂၀၁၈ ခုနှစ်တွင် ၈.၃ ရာခိုင်နှုန်းရှိခဲ့ရာမှ ၂၀၁၈/၂၀၁၉ ခုနှစ် တွင် ၇.၆ ရာခိုင်နှုန်းသို့ လျော့နည်းလာမည်ဟု ခန့်မှန်းသည်။ တယ်လီကွန်းဆက်သွယ်ရေးဝန်ဆောင်မှု နှင့် လက်လီ၊ လက်ကား ကုန်သွယ်မှုကဏ္ဍ များ လျှင်မြန်စွာတိုးတက်လာသော်လည်း ခရီးသွား နှင့် လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးကဏ္ဍများ၌ တိုးတက်မှုနှုန်း နှေးကွေးနေသည်။ ရာသီအလိုက် ရေကြီးခြင်းနှင့် မြေပြိုခြင်း စသည်သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များ ရှိနေသော်လည်း ပြင်ပဝယ်လိုအား ကြောင့် စပါးဈေးကောင်းလာသည့်အတွက် စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍ ထုတ်ကုန် တိုးတက်နှုန်းသည် ၂၀၁၈/၂၀၁၉ ခုနှစ် တွင် ၁.၂ ရာခိုင်နှုန်း ရှိမည်ဟု ခန့်မှန်းသည်။

မက်ခရိုစီးပွားရေး မတည်ငြိမ်နိုင်ခြေများ မြင့်တက်လာနေသည်။ ပြေလမှ အောက်တိုဘာလအထိ မြန်မာကျပ်ငွေတန်ဖိုးသည် အမေရိကန်ဒေါ်လာငွေနှင့် လဲလှယ်နှုန်း ၁၈ ရာခိုင်နှုန်းအထိ ကျဆင်းလာနေသည့်အတွက် ငွေကြေးတန်ဖိုး မတည်ငြိမ်မှု ကြီးမားလာသည်။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု ငွေကြေး မူဝါဒကြောင့် ငွေလဲတန်ဖိုး ကျဆင်းခြင်းသည် မျှော်လင့်ထားသည်ထက် ပိုမိုလျှင်မြန်ခဲ့သည်။ ထို့အပြင် current account လိုငွေဖြည့်သွင်းရန်အတွက် နိုင်ငံတကာရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုများကို ဆက်တိုက်မီခိုနေရခြင်း၊ ထိရှလွယ်သော နိုင်ငံခြားငွေလဲဈေးကွက်ရှိနေခြင်း စသည့် မြန်မာနိုင်ငံတွင်းအခြေအနေများက ငွေတန်ဖိုးကျဆင်းခြင်းကို ပိုမိုဆိုးရွားစေရန် တွန်းပို့သည်။ ငွေလဲနှုန်း တိုးတက်သွားခြင်းနှင့် စားသောက်ကုန်ဈေးနှုန်းများ မြင့်တက်လာခြင်းတို့နှင့်အတူ ငွေကြေးဖောင်းပွနှုန်းမှာ ၂၀၁၇/၂၀၁၈ ခုနှစ်တွင် ၅.၅ ရာခိုင်နှုန်းရှိရာမှ ၂၀၁၈/၂၀၁၉ခုနှစ်တွင် ၈.၈ ရာခိုင်နှုန်းထိ မြင့်တက်လာနိုင်ဖွယ်ရှိသည်။

အထည်ချုပ်ပို့ကုန် မြင့်တက်လာခြင်းနှင့် သွင်းကုန်တိုးတက်မှု ပမာဏ နှေးကွေးလာခြင်းတို့ကြောင့် လတ်တလော current account လိုငွေပြုမှု လျော့နည်းလာသည်။ current account လိုငွေမှာ ၂၀၁၆/၂၀၁၇ ခုနှစ်က ဂျီဒီပီ ၏ ၅.၅ ရာခိုင်နှုန်း (အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၃.၅ ဘီလီယံ) ရှိခဲ့ရာမှ ၂၀၁၇/၂၀၁၈ ခုနှစ်တွင် ဂျီဒီပီ၏ ၂.၆ ရာခိုင်နှုန်း (အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁.၇ ဘီလီယံ) သို့လျော့ကျသွားခဲ့သည်။ ၂၀၁၈/၂၀၁၉ ခုနှစ်တွင် အထည်ချုပ်လုပ်ငန်း ပြည်ပပို့ကုန်များ လျှင်မြန်စွာ တိုးတက်လာသည့်အတွက် စုစုပေါင်း ပို့ကုန်ပမာဏသည် ဂျီဒီပီ၏ ၁၆.၈ ရာခိုင်နှုန်းမှ ၂၀.၂ ရာခိုင်နှုန်းသို့ တိုးတက်လာခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ကုန်သွယ်ရေး လိုငွေပြုမှုသည် ၂၀၁၆/၂၀၁၇ ခုနှစ်တွင် ဂျီဒီပီ၏ ၈.၅% ရှိရာမှ ၂၀၁၇/၂၀၁၈ ခုနှစ်တွင် ၅.၇ ရာခိုင်နှုန်းသို့ လျော့ကျခဲ့သည်။ စက်မှုလုပ်ငန်း ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှု နှင့် ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းများ တုန့်ဆိုင်းသွားသည့်အတွက် ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုဆိုင်ရာ သွင်းကုန်ပမာဏသည် ၂၀၁၇/၂၀၁၈ ခုနှစ်တွင် ၆ ရာခိုင်နှုန်းလျော့ကျခဲ့သော်လည်း လောင်စာဆီဈေးနှုန်း ကြီးမြင့်လာခြင်းကြောင့် ရေနံလောင်စာဆီ တင်သွင်းမှုမှာ ၂၀၁၇/၂၀၁၈ ခုနှစ်တွင် ၄၃ ရာခိုင်နှုန်းအထိ တိုးတက်လာသဖြင့် ပြည်ပသွင်းကုန်ပမာဏသည်လည်း

တူညီသော ကာလအတွင်း အနည်းငယ် တိုးမြင့်လာသည်။ အမြတ်အစွန်းပြန်ပို့မှုနည်းပါးခြင်း (lower profit repatriation) နှင့် (စာရင်းကောက်ယူနိုင်သည့်) လုပ်သားများမှ လွှဲပို့ငွေ မြင့်မားခြင်းစသည့် အချက်များကလည်း လက်ရှိ current account လိုငွေပမာဏ ကွာဟချက်ကို လျော့ကျစေသည်။

နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြုပ်နှံမှု (FDI) တစ်နှစ်အတွင်း ဝင်ရောက်မှုသည် ၂၀၁၆/၂၀၁၇ ခုနှစ်မှ ၂၀၁၇/၂၀၁၈ ခုနှစ်တွင် ပိုမိုတိုးတက်လာသော်လည်း ၂၀၁၇/၂၀၁၈ ခုနှစ်နှင့် ယခုနှစ်အစောပိုင်းကာလတွင်

နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုအသစ်များ ဝင်ရောက်လာမှု¹ ကျဆင်းလာခဲ့သည်။ ၂၀၁၆/၂၀၁၇ ခုနှစ်နှင့် နှိုင်းယှဉ်လျှင် FDI ခွင့်ပြုသည့်ပမာဏသည် ၂၀၁၇/၂၀၁၈ ခုနှစ်တွင် ၁၄ ရာခိုင်နှုန်းအထိ ကျဆင်းလာခဲ့သည်။ ၂၀၁၇/၂၀၁၈ ခုနှစ် နှင့် ၂၀၁၈/၂၀၁၉ ခုနှစ် ပထမနှစ်ဝက်ကာလများကို နှိုင်းယှဉ်လျှင် ၅၀ ရာခိုင်နှုန်းကျော် လျော့ကျသွားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ထိုအချက်များကို ထောက်ရှုခြင်းဖြင့် ၂၀၁၈/၂၀၁၉ ခုနှစ် နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြုပ်နှံမှု (FDI) စတင်လျော့ကျလာနိုင်ဖွယ် ရှိနေကြောင်း တွေ့ရသည်။ သို့ရာတွင် ခွင့်ပြုလိုက်သည့် FDI အချက်အလက်များအပေါ်မူတည်၍ နိုင်ငံခြား ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှု ဝင်ရောက်လာမှုကိုတွက်ချက်ရသည်မှာ မလွယ်ကူပါ။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြုပ်နှံမှု ဝင်ရောက်လာမည်ဟု ကတိပြုခြင်းနှင့် အမှန်တကယ် ဝင်ရောက်လာခြင်းမှာ ကွာဟနိုင်သကဲ့သို့ နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုသည် ပုံမှန်ခွင့်ပြုသည့်လုပ်ငန်းစဉ်ပြင်ပတွင် ပေါ်ပေါက်လာနိုင်သည်။ သို့ဖြစ်ရာ FDI ဝင်ရောက်လာမှုများ ကျဆင်းလာသည်ဟု ကောက်ချက်ချရန် အချိန်စောနေသေးသည်။ မည်သို့ပင်ဆိုစေကာမူ ရင်းနှီးမြုပ်နှံသူများနှင့် စောင့်ကြည့်သူများက လတ်တလော ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုဆိုင်ရာ စိတ်ဝင်စားမှုလျော့ကျနေကြောင်းလားခြင်းသည် ရခိုင်ဒေသ ပဋိပက္ခ နှင့် နှေးကွေးသည့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု အရှိန်အဟုန်ကြောင့် ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှု အခင်းအကျင်းတွင် မရေရာမှုများရှိနေမှုကို ထင်ဟပ်နေသည်ဟု ယုံကြည်ကြသည်။ ရင်းနှီးမြုပ်နှံသူများ၏ စိတ်ပါဝင်စားမှု လျော့ကျခြင်း ရှိမရှိကိုမူ FDI ခွင့်ပြုမှုနှင့် စီးဝင်လာမှုများအား ဆက်လက်စောင့်ကြည့်ခြင်းဖြင့်သာ သိရှိနိုင်ပါလိမ့်မည်။

ဘဏ္ဍာရေးလိုငွေပြုမှု ဆက်လက်တည်ရှိနေသော်လည်း မျှော်မှန်းချက်အောက်ရောက်နေခြင်းက ဘက်ဂျက် အကောင်အထည်ဖော်မှုဆိုင်ရာ အခက်အခဲများ ရှိနေကြောင်း ဖော်ပြနေသည်။ ၂၀၁၇/၂၀၁၈ ခုနှစ် အမှန်တကယ်

ဘက်ဂျက်လိုငွေပြုမှုမှာ ၂.၇ ရာခိုင်နှုန်းရှိသည့်အတွက် ယင်းနှစ်ဘက်ဂျက်အတွက် ခန့်မှန်းခဲ့သည့် လိုငွေ ၅.၈ ရာခိုင်နှုန်းအောက်တွင်သာ ရှိသည်။ ဤအချက်က ငွေလုံးငွေရင်း စီမံကိန်းများတွင် အသုံးစရိတ်များ လျော့ချသုံးစွဲမှု အပါအဝင် ဘက်ဂျက်အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် အခက်အခဲများ ဆက်လက်တည်ရှိနေမှုကြောင့် ဖော်ပြနေသည်။ ဘက်ဂျက်လိုငွေပြုမှုကို ဖြည့်ဆည်းရာ၌ ဗဟိုဘဏ်၏ တိုက်ရိုက် ထောက်ပံ့မှုကို ၂၀ ရာခိုင်နှုန်းအောက်သို့ လျော့ချခဲ့ပြီး အစိုးရငွေတိုက်စာချုပ်များအသုံးပြု ဖြည့်ဆည်းခြင်းအားဖြင့် monetary aggregates ကိုထိန်းချုပ်ခဲ့သည်။ အတည်ပြုထားသည့် ၂၀၁၈/၂၀၁၉ ခုနှစ် ဘက်ဂျက်၌ လိုငွေမှာ စုစုပေါင်း ပြည်တွင်းထုတ်ကုန် (GDP) ၏ ၆.၀ ရာခိုင်နှုန်းရှိမည်ဟု ခန့်မှန်းထားခဲ့သော်လည်း ၂၀၁၇/၂၀၁၈ ခုနှစ်က ကဲ့သို့ပင် ဘက်ဂျက်သုံးစွဲနိုင်စွမ်းက အကန့်အသတ်ရှိနိုင်သည်။ အမှန်တကယ် ဘက်ဂျက်လိုငွေမှာ GDP ၏ ၄ ရာခိုင်နှုန်းခန့်သာ ဖြစ်မည်ဟု ကမ္ဘာ့ဘဏ်က ခန့်မှန်းသည်။

¹ ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုနှင့် ကုမ္ပဏီများ ညွှန်ကြားမှုဦးစီးဌာန မှ ခွင့်ပြုလိုက်သည့် နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြုပ်နှံမှု (FDI) စာရင်းများအရ တိုင်းတာသည်။

စီးပွားရေးမျှော်မှန်းချက် နှင့် ထိခိုက်နိုင်ခြေများ

ကာလလတ် မက်ခရိုစီးပွားရေး မျှော်မှန်းချက်မှာ ၂၀၂၀/၂၀၂၁ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် ၆.၆ ရာခိုင်နှုန်း ဖြင့် ပြန်လည်ဦးမော့လာမည် ခန့်မှန်းသည်။ ဤသို့ဖြစ်လာစေရန် လက်လီလက်ကား ကုန်သွယ်မှုကဏ္ဍ ဖွင့်လှစ်လိုက်ခြင်း ၊ ဝန်ဆောင်မှု ကဏ္ဍ ဖြေလျော့မှုများ ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်း ၊ နိုင်ငံခြား ဘဏ် ချေးငွေဆိုင်ရာ ကန့်သတ်မှုများ ဖြေလျော့ပေးခြင်း နှင့် ကုမ္ပဏီများ ဥပဒေ ဆက်လက်အကောင်အထည်ဖော်နေခြင်း စသည့် လတ်တလော ပြုပြင်ပြောင်းလဲထားသည့် မူဝါဒများကြောင့် ပြည်တွင်း ပြည်ပ ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုများ ပြန်လည် ဦးမော့လာနိုင်သည်။ ခါးပတ်တစ်ကွင်း လမ်းတစ်စင်း (Belt and Road Initiative) နှင့်ဆက်စပ် စီမံကိန်း လုပ်ဆောင်မှုများကြောင့် ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းများ ပြန်လည်ကောင်းမွန်လာမည်ဟု မျှော်မှန်းသည်။ အစိုးရအနေဖြင့် အသုံးစရိတ်များ တိုးမြှင့်သုံးစွဲလာနိုင်ဖွယ်ရှိပြီး ၂၀၁၇/၂၀၁၈ ခုနှစ် ဘဏ္ဍာရေးလိုငွေမှာ ဂျီဒီပီ၏ ၂.၇ ရာခိုင်နှုန်းမှ ၂၀၂၀/၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် ရွေးကောက်ပွဲအကြိုကာလကြောင့် ဂျီဒီပီ၏ ၄ မှ ၄.၅ ရာခိုင်နှုန်း အထိ တိုးမြှင့်လာနိုင်သည်။ အခြေခံအားဖြင့် မြန်မာကျပ်ငွေ တန်ဖိုးကျဆင်းမှုကြောင့် ပို့ကုန်ယှဉ်ပြိုင်မှု ယာယီတိုးမြှင့်လာပြီး နိုင်ငံခြားပို့ကုန် တင်ပို့မှု ပိုမိုများပြားလာနိုင်သည်။

နိုင်ငံတကာနှင့် ပြည်တွင်းအခြေအနေတို့ကြောင့် စီးပွားရေးမျှော်မှန်းချက်များကို ထိခိုက်နိုင်ခြေများ ရှိပေသေးသည်။ မူဝါဒ မရေရာမှုများနှင့် ပထဝီနိုင်ငံရေး တင်းမာမှုများကြောင့် ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းနှင့် ဒေသတွင်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု နှင့်ကုန်သွယ် စီးဆင်းမှုများအပေါ် ထိခိုက်နိုင်ခြေရှိသည်။ ဖွံ့ဖြိုးပြီး နိုင်ငံများ၏ ငွေကြေး မူဝါဒများကြောင့် မြန်မာကျပ်ငွေအပါအဝင် ဒေသတွင်း ငွေကြေးများအပေါ် မျှော်မှန်းထားသည်ထက် ဖိအားများ ပိုမိုကျရောက်လာနိုင်သည်။ အဆိုပါ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ထိခိုက်နိုင်ခြေများ နှင့် ပြည်တွင်း ထိခိုက်နိုင်ခြေ အန္တရာယ် များအပြန်အလှန် ဆက်စပ်နေသည်။ ရခိုင်ပြည်နယ် ပဋိပက္ခကြောင့် စီးပွားရေးအပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုများ ပိုမိုပြင်းထန်လာစေပြီး တိုက်ရိုက်အားဖြင့် ဂျီဒီပီ၏ ၂.၇ ရာခိုင်နှုန်း ပါဝင်သည့် ခရီးသွားလုပ်ငန်း ဝင်ငွေများကို လျော့ကျစေနိုင်သည်။ ထိုမျှသာမက အခြားသော ဆက်စပ် စီးပွားရေး ကဏ္ဍများကိုလည်း သိသာစွာ ထိခိုက်စေနိုင်သည်။ ဥရောပသမဂ္ဂ၏ Generalized System of Preferences (GSP) စနစ်၏ အကျိုးခံစားမှုများ ဖယ်ရှားလိုက်မည့် အခြေအနေရှိနေသည်။ အကယ်၍ ထိုသို့ပြုလုပ်လိုက်ပါက နိုင်ငံခြားပို့ကုန်များအနေဖြင့် အခက်အခဲ ကြုံတွေ့ရနိုင်သည်။ အထူးသဖြင့် ဤအချက်သည် ယမန်နှစ်က မြန်မာနိုင်ငံပို့ကုန် စုစုပေါင်း၏ လေးပုံတစ်ပုံဖြစ်သော အထည်ချုပ်လုပ်ငန်း ပြည်ပပို့ကုန်အပေါ် သက်ရောက်နိုင်သည်။ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု နှေးကွေးခြင်းက မြန်မာကျပ်ငွေအပေါ် ဖိအားဖြစ်လာစေပြီး ငွေကြေးဖောင်းပွနှုန်း တိုးမြှင့်လာနိုင်သည့် အတွက် မက်ခရိုစီးပွားရေး မညီမျှမှု အထူးသဖြင့် ပြင်ပ ဟန်ချက်များ (external balances) ကို ဆိုးရွားစေလိမ့်မည်။

ရွေးချယ်ထားသည့် အကြောင်းအရာ - ၁ - ကာလတိုအတွင်း နိုင်ငံတော်ဝင်ငွေ တိုးတက်ပြောင်းလဲမှု အခြေအနေ

၂၀၁၃/၂၀၁၄ ခုနှစ် တွင် အစိုးရ ကောက်ခံရရှိသည့် ဝင်ငွေပမာဏသည် GDP၏ ၂၀.၃ ရာခိုင်နှုန်း ရှိခဲ့ရာမှ ၂၀၁၇/၂၀၁၈ ခုနှစ်တွင် ၁၆.၅ ရာခိုင်နှုန်းသို့ ကျဆင်းလာခဲ့သည်။ သို့သော် အသုံးစရိတ်လိုအပ်ချက်များ မြင့်တက်လာနေသည်။ အခွန်ကောက်ခံခြင်းဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲမှု ပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်း နှင့် အခွန်မူဝါဒ မူဘောင်

ပြောင်းလဲမှု စသည် သိသာထင်ရှားသည့် တိုးတက်ပြောင်းလဲမှုများလည်း ပြုလုပ်ခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ မည်သို့ပင် ဆိုစေကာမူ GDP ၌ အခွန်ကောက်ခံရရှိသည့် ဝင်ငွေ အချိုးအစား ပါဝင်မှုမှာ ကမ္ဘာပေါ်တွင် အနိမ့်ဆုံးဖြစ်ပြီး အခွန်အခြေ လျော့နည်းလာခြင်း (tax base erosion) တို့ကြောင့် ပြည်ထောင်စုအစိုးရဝင်ငွေမှာ GDP ၏ ၁၀ - ၁၀.၅ ရာခိုင်နှုန်း၌ တန်နေခဲ့သည်။ ဤသို့ဖြစ်ရခြင်း အကြောင်းရင်းများမှာ - (က) ကုန်သွယ်ခွန်နှင့် အထူးကုန်စည်ခွန် ကင်းလွတ်ခွင့်များ ရှိနေခြင်း နှင့် (ခ) (cost and benefit analysis) ကုန်ကျစရိတ်-အမြတ် အစွန်း သုံးသပ်မှုပြုလုပ်ထားခြင်းမရှိသော၊ ဦးစားပေးသတ်မှတ်ထားခြင်းမရှိသော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းဝင်ငွေခွန် မက်လုံးများ ပေးမှုကြောင့်ဖြစ်သည်။ အခွန်ထမ်းကြီး တစ်မျိုးတည်းအပေါ် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းဝင်ငွေခွန် မက်လုံးပေးမှုများကြောင့် ကုန်ကျစရိတ်သည် GDP ၏ ၁ မှ ၁.၅ ရာခိုင်နှုန်းရှိနိုင်သည်ဟု ခန့်မှန်းရသည်။

ပြည်သူ့ကဏ္ဍဝင်ငွေများတွင် အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုအဖြစ် ပါဝင်သော နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများမှ ဝင်ငွေသည် ၂၀၁၃/၂၀၁၄ ခုနှစ်တွင် GDP ၏ ၁၀ ရာခိုင်နှုန်းရှိရာမှ ၂၀၁၇/၂၀၁၈ ခုနှစ် တွင် ၆.၄ ရာခိုင်နှုန်းသို့ ကျဆင်းလာခဲ့သည်။ SEE ဝင်ငွေများ လျော့နည်းလာခြင်းမှာ သဘာဝဓါတ်ငွေ့ဈေးနှုန်းများ ကျဆင်းလာခြင်း၊ ထုတ်လုပ်ရေးတွင် ထိထိရောက်ရောက် လုပ်ဆောင်နိုင်စွမ်းနည်းခြင်း နှင့် ဈေးကွက်ပြိုင်ဆိုင်မှု ကြီးလာခြင်းတို့ကြောင့် အမြတ်အစွန်းနည်းပါးလာခြင်း ကြောင့်ဖြစ်သည်။

တွင်းထွက်သယံဇာတ ကဏ္ဍမှ ရရှိသော ဝင်ငွေသည် ၂၀၁၇/၂၀၁၈ ခုနှစ်၌ စုစုပေါင်းဝင်ငွေ၏ ၂၀ ရာခိုင်နှုန်းနီးပါး သို့မဟုတ် ဂျီဒီပီ၏ ၃.၂ ရာခိုင်နှုန်း ဖြစ်ပြီး ရေနံနှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့တို့မှ ရရှိမှုမှာ ၂၀၁၇/၂၀၁၈ ခုနှစ်တွင် ဂျီဒီပီ၏ ၂.၄ ရာခိုင်နှုန်းရှိသည်။ ကဏ္ဍအလိုက်ဝင်ငွေကောက်ခံမှုမှာ မြန်မာ့ EITI အစီရင်ခံစာတွင် ဖော်ပြထားခဲ့သည့်အတိုင်း အရည်အသွေးလိုအပ်ချက် ရှိသကဲ့သို့ ယင်းကဏ္ဍသည် ကာလတို ဝင်ငွေတိုးတက်ရရှိနိုင်သည့် အခွင့်အလမ်းရှိသော်လည်း ဝင်ငွေကောက်ခံခြင်းဆိုင်ရာ ရှင်းလင်းသော အခန်းကဏ္ဍနှင့် တာဝန်များ ထားရှိရန် လိုအပ်သကဲ့သို့ ပြည်တွင်းအခွန်များ ဦးစီးဌာနနှင့် SEEs တို့ပိုမို ထိရောက်စွာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဝင်ငွေအား ၂၀၂၀/၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် GDP ၏ ၂ ရာခိုင်နှုန်းမှ ၃ ရာခိုင်နှုန်းအထိ တိုးမြှင့်စေနိုင်မည့် နည်းလမ်းလေးသွယ်ကို မြန်မာ့စီးပွားရေး စောင့်ကြည့်လေ့လာမှု (MEM) က ဖော်ထုတ်ခဲ့သည်။ ၎င်းတို့မှာ (က) ကုန်ကျစရိတ် - အမြတ်အစွန်း သုံးသပ်မှုပေါ် အခြေခံ၍ လူမှုရေးအကျိုးခံစားခွင့်မြင့်မားသည့် ကဏ္ဍများကို ဦးတည်ရွေးချယ်၍ အခွန်မက်လုံးများဖန်တီးပေးခြင်း ၊ (ခ) ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန် နှင့် အထူးကုန်စည်ခွန် အခွန်ကင်းလွတ်ခွင့်များ လျော့ချခြင်း ၊ (ဂ) အခွန်လိုက်နာမှု စိစစ်နိုင်မည့် နည်းလမ်းများနှင့် (non-self-assess returns) အတွက် စာရင်းစစ်ခြင်း စသည်တို့တွင် အသုံးစရိတ်များ တိုးမြှင့်သုံးစွဲခြင်း နှင့် (ဃ) SEEs များ အထူးသဖြင့် သဘာဝ သယံဇာတထုတ်ယူသည့် နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ other accounts များမှ ဝင်ငွေကိစ္စရပ်များဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်း သတ်မှတ်ချက်များကို တစ်ပြေးညီဖြစ်စေခြင်း တို့ဖြစ်သည်။

ရွေးချယ်ထားသည့် အကြောင်းအရာ - ၂ - လူသားရင်းမြစ်များအတွက် ရင်းနှီးမြုပ်နှံခြင်း

ကမ္ဘာ့ဘဏ်၏ ၂၀၁၇ ခုနှစ် လူသားရင်းမြစ်ညွှန်းကိန်းအရ မြန်မာနိုင်ငံသည် အဆင့် ၀.၄၇ ရရှိသည့်အတွက် ယနေ့မွေးဖွားသည့် မိန်းကလေးငယ်တစ်ယောက်သည် ပညာရေးနှင့် ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ ရပိုင်ခွင့်များ အပြည့်အဝ ရရှိခဲ့ပါမှ သူမအမှန်တကယ် ထုတ်လုပ်နိုင်စွမ်း၏ ထက်ဝက်ခန့်သာ ထုတ်လုပ်နိုင်မည်ဟု ယူဆနိုင်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အဆင့်သည် အရှေ့အာရှ နှင့် ပစိဖိတ်ဒေသ၏ ပျမ်းမျှညွှန်းကိန်းထက် ၂၀ ရာခိုင်နှုန်းနီးပါး နိမ့်သည်။

အခြားသော ဝန်ဆောင်မှု ဆိုင်ရာ ပံ့ပိုးမှု အခက်အခဲများအပြင် ကျန်းမာရေးနှင့် ပညာရေးတို့၌ ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှု နည်းပါးခဲ့ခြင်းကြောင့် ယင်းသို့ ရလဒ်များဖြစ်ပေါ်စေခဲ့သည်။ ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန နှင့် ကျန်းမာရေး ဝန်ကြီးဌာနတို့၏ အသုံးစရိတ်များသည် ၂၀၁၃/၂၀၁၄ခုနှစ် မှ ၂၀၁၇/၂၀၁၈ ခုနှစ်အတွင်း တိုးမြင့်လာသည်။

GDP အချိုးအစားအရပညာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ အမှန်တကယ် အသုံးစရိတ်မှာ GDP ၏ ၁.၇ ရာခိုင်နှုန်းဖြင့် တန်နေသကဲ့သို့ ကျန်းမာရေးဝန်ကြီးဌာနကမူ တူညီသော ကာလအတွက် အသုံးစရိတ်မှာ GDP ၏ ၁.၀ ရာခိုင်နှုန်းမှ ၀.၈ ရာခိုင်နှုန်းသို့ ကျဆင်းသွားသည်။ ဤအချက်က ကျန်းမာရေး ဝန်ကြီးဌာနအနေဖြင့် လက်ရှိအသုံးစရိတ်ကို လက်ခံသုံးစွဲရန် ရုန်းကန်နေရသကဲ့သို့ ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနအနေဖြင့် ငွေလုံးငွေရင်းဘက်ဂျက်ကို အကောင်အထည်ဖော်ရန် အခက်အခဲတွေ့နေကြောင်း စသဖြင့် ဘက်ဂျက်အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းဆိုင်ရာ အခက်အခဲများ ရှိနေကြောင်း ထင်ဟပ်နေသည်။ ထိုသို့ဖြစ်ရသည်မှာ ဝန်ကြီးဌာနများအတွင်း၌ ဘဏ္ဍာရေး စီမံခန့်ခွဲမှု အားနည်းနေခြင်း၊ ထိရောက်မှု မရှိသည့် စာရွက်အခြေပြုစနစ် အသုံးပြုနေခြင်း နှင့် အစီရင်ခံစာများစွာတင်ပြရသည့် အလေ့အထ ရှိနေခြင်း စသည်တို့ကြောင့် ဖြစ်သည်။ အသုံးစရိတ်များကို အခြားလိုအပ်သည့် ကဏ္ဍများသို့ သို့မဟုတ် အခြားသော ငွေစာရင်းများသို့ လွှဲပြောင်းနိုင်ရန် တိကျသည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းမရှိခြင်းနှင့် လွှဲပြောင်းသုံးစွဲနိုင်ခွင့် ကန့်သတ်ထားခြင်း စသည့် ဘက်ဂျက်စနစ် တင်းကျပ်ခြင်းကလည်း အကြောင်းရင်းတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။

ဘက်ဂျက်အကောင်အထည်ဖော်မှု ပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်းသည် ရေရှည်လုပ်ဆောင်ရမည့် လုပ်ငန်းစဉ်ဖြစ်ပြီး အမျိုးသားစီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေး ဝန်ကြီးဌာန နှင့် ကျန်းမာရေး ဝန်ကြီးဌာန နှင့် ပညာရေး ဝန်ကြီးဌာနတို့အကြား ပိုမိုပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်သည်။ ထိုသို့ပြုလုပ်ရာတွင် ဘဏ္ဍာနှစ်အတွင်း ပေါ်ပေါက်လာသည့် အသုံးစရိတ်အခက်အခဲများ ဖော်ထုတ်ခြင်း ၊ အလိုအလျောက်စနစ် ပြောင်းလဲသုံးစွဲခြင်း ၊ ဘဏ္ဍာရေး စီမံခန့်ခွဲနိုင်စွမ်းအားကောင်းလာစေရန် လိုအပ်သည့် ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုများ ပြုလုပ်ခြင်း ၊ တင်းကျပ်သည့် ဘဏ္ဍာရေးစည်းမျဉ်းများ ဖယ်ရှား၍ ဘဏ္ဍာနှစ်အတွင်း ရံပုံငွေများ လွှဲပြောင်းသုံးစွဲနိုင်မည့် ပြုလွယ်ပြင်လွယ်သည့် စည်းမျဉ်းများ စတင်အသုံးပြုခြင်းတို့ ပါဝင်သည်။